

§ 59

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle lakisääteisten ympärivuorokautisten tilapäishoitopaikkojen järjestämistä kehitysvammaisille koskevasta valtuustoaloitteesta

HEL 2014-007427 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveystyö on antanut Sari Mäkimattilan valtuustoaloitteeseen lausunnon 7.10.2014 kokouksessa. Lausunto on palautettu uudelleen valmisteltavaksi.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan 7.10.2014 kokouksessa antaman lausunnon lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta antaa seuraavan lausunnon:

"Kehitysvammaisten tilapäishoitoa järjestetään omaishoidon tuen lakisääteisenä lomituksena sekä kehitysvammalain mukaisena lyhytaikaishoitona.

Vuonna 2014 lakisääteinen vapaapäiväoikeus oli yhteensä 219:lla kehitysvammaisen asiakkaan omaishoitajalla. Heistä 83 % käytti myönnettyä vapaapäiväoikeuttaan. Alle 18-vuotiaiden kehitysvammaisten omaishoitajista vapaapäiväoikeus oli 127:llä, joista vapaapäiväoikeutta käytti 88%. Alle 18-vuotiaiden kehitysvammaisten vapaapäiväoikeutta käyttäneiden perheiden määrä nousi 3% vuodesta 2013. Yhteensä lakisääteisen lomituksen palveluja käyttäneiden määrä nousi vuodesta 2013-2014 noin 14%. Harkinnanvaraista lyhytaikaishoitoa käytti vuoden aikana yhteensä 293 kehitysvammahuollon asiakasta. Sekä lyhytaikaishoitoa että omaishoidon tuen korvaavaa palvelua käytti yhteensä 77 asiakasperhettä.

Kehitysvammaisille järjestettävän lyhytaikaishoidon sekä omaishoidon tuen lomituksen palveluntarjonnan lisäämiseksi Sosiaali- ja terveyslautakunta on päättänyt 13.1.2015 kokouksessaan ottaa käyttöön omaishoidon tuen lakisääteisen lomituksen lyhytaikaishoidon palvelusetelin sekä harkinnanvaraisen lyhytaikaishoidon palvelusetelin. Palvelusetelin arvo määräytyy asiakkaan tarvitseman tuen perusteella palveluluokittain. Lisäksi lautakunta päätti 10.2.2015 kokouksessa omaishoidon tuen lakisääteisen lomituksen tuntilomituksen palvelusetelin käyttöönotosta 1.5.2015 alkaen.

Kilpailutettujen palveluntuottajien laatukriteerit on määritelty ostopalvelusopimuksissa. Palvelusetelien palveluntuottajille asetettujen

lakisääteisten kriteerien lisäksi virasto määrittelee erikseen palvelun laatuun ja toteuttamiseen liittyvät kriteerit. Virastopäällikkö tekee päätöksen palveluntuottajille asetetuista kriteereistä. Näitä kriteereitä ovat mm. palveluista vastaavan henkilön ammatilliset ja koulutukselliset edellytykset sekä palvelun laatuun liittyvät muut kriteerit jotka on erikseen määritelty kunkin palvelusetelin palvelukuvauksessa.

Sosiaali- ja terveysvirasto on järjestänyt omaishoidon lomituksen lain edellyttämällä tavalla. Mikäli perheen palveluntarve ehdottomasti edellyttää runsaampia palveluja on perheille myönnetty harkinnanvaraista lyhytaikaishoitoa tarvittaessa.

Terveys ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Omaishoidon lomitus edistää omaishoitoperheiden jaksamista ja perheiden hyvinvointia siten, että kehitysvammaiset lapset ja nuoret voivat asua yhdessä perheidensä kanssa."

Käsittely

Vammaistyön johtaja Mikaela Westergård oli kokouksessa kutsuttuna asiantuntijana läsnä tämän asian käsittelyn ajan.

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Merja Jäntti, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 43715
merja.jantti(a)hel.fi
Mikaela Westergård, vammaistyön johtaja, puhelin: 310 43149
mikaela.westergard(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Vammaistyön johtaja Mikaela Westergård on kokouksessa kutsuttuna asiantuntijana läsnä tämän asian käsittelyn ajan.

Valtuutettu Sari Mäkimattila ja 18 muuta valtuutettua ovat tehneet valtuustoaloitteen, joka koskee kehitysvammaisille järjestettävän lakisääteisen omaishoidon tuen ympärivuorokautisten paikkojen

tilapäispaikkojen riittävyyttä ja edellyttää että kaupunki alkaa toimia lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Valtuustoaloitteesta sosiaali- ja terveyslautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle 7.10.2014. Kaupunginvaltuuston kokouksessa 26.11.2014 § 401 valtuusto palautti asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Merja Jäntti, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 43715
merja.jantti(a)hel.fi
Mikaela Westergård, vammaistyön johtaja, puhelin: 310 43149
mikaela.westergard(a)hel.fi

Päätöshistoria

Kaupunginvaltuusto 26.11.2014 § 401

HEL 2014-007427 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

26.11.2014 Palautettiin

Kun asiassa oli käyty keskustelua, puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa oli tehty kannatettu ehdotus, jonka hyväksyminen olisi merkinnyt asian käsittelyn keskeyttämistä, minkä vuoksi puheenjohtaja kehotti seuraavia puhujia rajoittamaan puheenvuoronsa kysymykseen asian palauttamisesta kaupunginhallitukselle. Samalla oli tehtävä mahdolliset muut palautusehdotukset tämän keskustelun aikana.

Julistettuaan keskustelun asian palauttamisesta päättyneeksi puheenjohtaja esitti selontekona, että keskustelun kuluessa oli valtuutettu Sari Mäkimattila valtuutettu Nina Hurun kannattamana ehdottanut, että kaupunginvaltuusto päättäisi palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi velvoittaen kaupunginhallitusta selvittämään ja tarvittaessa lisäämään sellaisia ympärivuorokautisia tilapäishoitopaikkoja kehitysvammaisille, että ne

tarjoavat riittävät ja asiakkaiden tarpeiden mukaiset yksilölliset lääketieteelliset ja toiminnalliset tukitoimet.

Selonteko myönnettiin oikeaksi.

Puheenjohtajan tekemä ja valtuuston hyväksymä äänestysesitys kuului seuraavasti: Ken haluaa jatkaa asian käsittelyä, äänestää jaa; jos ei voittaa, on valtuutettu Sari Mäkimattilan palautusehdotus hyväksyty.

15 äänestys

JAA-ehdotus: Jatko

Ei-ehdotus: Kaupunginvaltuusto palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi velvoittaen kaupunginhallitusta selvittämään ja tarvittaessa lisäämään sellaisia ympärivuorokautisia tilapäishoitopaikkoja kehitysvammaisille, että ne tarjoavat riittävät ja asiakkaiden tarpeiden mukaiset yksilölliset lääketieteelliset ja toiminnalliset tukitoimet.

Jaa-äännet: 29

Hennariikka Andersson, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Matti Enroth, Juha Hakola, Fatbardhe Hetemaj, Kauko Koskinen, Tuuli Kousa, Minerva Krohn, Hannele Luukkainen, Pekka Majuri, Seija Muurinen, Lasse Männistö, Jarmo Nieminen, Matti Niiranen, Jan D Oker-Blom, Sara Paavolainen, Pia Pakarinen, Anniina Palm, Jaana Pelkonen, Mari Puoskari, Marcus Rantala, Risto Rautava, Laura Rissanen, Wille Rydman, Osmo Soininvaara, Johanna Sydänmaa, Ulla-Marja Urho, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 40

Zahra Abdulla, Pentti Arajärvi, Gunvor Brettschneider, Mika Ebeling, Yrjö Hakanen, Jasmin Hamid, Veronica Hertzberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Rene Hursti, Nina Huru, Nuutti Hyttinen, Sirkku Ingervo, Seppo Kanerva, Helena Kantola, Jessica Karhu, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Timo Laaninen, Harri Lindell, Eija Loukoila, Petra Malin, Silvia Modig, Sami Mutttilainen, Sari Mäkimattila, Johanna Nuorteva, Henrik Nyholm, Maria Ohisalo, Tom Packalén, Terhi Peltokorpi, Erkki Perälä, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Tuomas Rantanen, Jukka Relander, Leo Stranius, Johanna Sumuvuori, Sanna Vesikansa, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 10

Maija Anttila, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Jape Lovén, Björn Månsson, Nasima Razmyar, Tomi Sevander, Kaarin Taipale, Pilvi Torsti, Tuomo Valokainen

24.02.2015

Poissa: 6

Jussi Chydenius, Eero Heinäluoma, Arja Karhuvaara, Päivi Lipponen,
Terhi Mäki, Osku Pajamäki

Kaupunginvaltuusto oli päättänyt palauttaa asian kaupunginhallitukselle
uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 10.11.2014 § 1156

HEL 2014-007427 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Sari Mäkimattilan
aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 07.10.2014 § 354

HEL 2014-007427 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi aloitteesta seuraavan lausunnon:

"Omaishoidon tuesta annetun lain (2.12.2005/937) mukaan
omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta
sellaista kalenterikuukautta kohti, jonka aikana hän on yhtäjaksoisesti
tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai
jatkuvasti päivittäin. Vapaapäivät on tarkoitettu hoitajan jaksamisen
tukemiseen. Tavoitteena on, että vapaa järjestetään säännöllisesti ja
suunnitelmallisesti huomioon ottaen omaishoitoperheen jaksaminen.

Sosiaali- ja terveysvirasto järjestää vapaapäiväoikeutta korvaavaa hoitoa asumispalveluna, laitoshoidona tai perhehoitona omissa tai ostopalveluyksiköissä. Yksityisiltä palvelutuottajilta ostetaan lisäksi kotiin annettavaa lomitusta. Omaishoitaja voi halutessaan saada lakisääteisen vapaan ajaksi myös sijaisomaishoitajan. Tällöin sosiaali- ja terveysvirasto maksaa sijaisomaishoitajille korvauksen lomituvuorokausilta.

Vuonna 2013 lakisääteinen vapaapäiväoikeus oli yhteensä 126:lla alle 18-vuotiaan kehitysvammaisen lapsen tai nuoren omaishoitajalla. Heistä 84,9 % (107) käytti myönnettyä vapaapäiväoikeutta. Lomituspalvelua käyttäneiden määrä nousi vuodesta 2012 noin 3 %.

Helsinki kilpailutti lyhytaikaishoidon- ja omaishoidon palvelut vuonna 2012. Sosiaali- ja terveysvirasto on tehnyt puitesopimukset kilpailutettujen ja hyväksytyjen tuottajien kanssa.

Mikäli lomituspalvelua ei ole saatu järjestettyä omissa tai puitesopimustuottajien palveluissa tai palvelu ei ole soveltunut lapsen tai nuoren tarpeisiin, palvelua on voitu hankkia yksilöllisillä maksusitoumuksilla muilta tuottajilta.

Omaishoidon lomituksen ja lyhytaikaishoidon palvelusetelin tuottajia ei vuonna 2013 ollut ja näin ollen palvelusetelin käytöstä ei saatu kokemuksia. Palvelusetelitoiminnan kehittämistä pilottihankkeena suunnitellaan parhaillaan.

Kodin ulkopuolella järjestettävät omaishoidon lomituksen jaksot suunnitellaan puolivuositain etukäteen niin, että perheiden toiveet voidaan ottaa ajoissa huomioon ja myös siksi että käytettävissä olevat resurssit voidaan käyttää tehokkaasti asiakkaiden hyväksi ilman hukkakustannuksia. Perheiden toiveet pyritään huomioimaan jaksojen suunnittelussa, mutta koska useimpien perheiden toiveet lomitussajankohdasta ajoittuvat viikonloppuun aina ei ole mahdollista saada lomitusta juuri perheen haluamana ajankohtana.

Kaikki omaishoidon lomitusta tuottavat tahot täyttävät valvontaviranomaisten asettamat vaatimukset hoidon laadun ja turvallisuuden suhteen. Palveluntuottajia koskevat toiminnan laatuun liittyvät yhteydenotot tutkitaan ja niihin puututaan välittömästi.

Sosiaali- ja terveysvirasto on järjestänyt kehitysvammaisten lasten ja nuorten omaishoidon lomituksen lain edellyttämällä tavalla. Mikäli perheillä on ollut tarve lakisääteisten vapaapäivien lisäksi muuhun lyhytaikaishoitoon, palvelua on järjestetty määrärahojen puitteissa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

24.02.2015

Sotep/7

Omaishoidon lomitus edistää perheiden ja omaishoidossa olevan perheenjäsen hyvinvointia niin, että kehitysvammaiset lapset ja nuoret voivat asua perheidensä kanssa."

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Merja Jäntti, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 43715
merja.jantti(a)hel.fi